

Πολλές φορές στο άκουσμα της φράσης λειτουργική σχέση ή λειτουργική οικογένεια, το μυαλό μας πηγαίνει σε οικογένειες χωρίς προβλήματα και δυσκολίες, όπου όλα κυλάνε ομαλά, χωρίς κανένα εμπόδιο. Αυτό όμως δεν ισχύει! Σε όλες τις οικογένειες και γενικότερα στις σχέσεις έρχεται η στιγμή της διαφωνίας, της σύγκρουσης ή γενικώς κάποιας δυσάρεστης κατάστασης. Επομένως, λειτουργική σχέση θα πει αντιμετώπιση των δυσκολιών και προσαρμογή σε νέες συνθήκες μέσω της ουσιαστικής επικοινωνίας και της συναισθηματικής παρουσίας.

Αρχικά, λειτουργικές σχέσεις στην οικογένεια έχουμε όταν τα μέλη προσπαθούν να ακούσουν και να κατανοήσουν πραγματικά τις ανάγκες και τους προβληματισμούς. οποιουδήποτε μέλους, Συμβάλλουν στο να βρεθεί μία μέση λύση έτσι ώστε να ικανοποιηθούν οι ανάγκες όλων και να υπάρξει ισορροπία και ισοτιμία.

Η ύπαρξη λειτουργικών σχέσεων στην οικογένεια είναι ωφέλιμη και για τους γονείς αλλά και για τα παιδιά. Οι λειτουργικές σχέσεις βοηθούν όλα τα μέλη της οικογένειας να αναπτυχθούν σωματικά, ψυχικά αλλά και συναισθηματικά. Οι σχέσεις μέσα στην οικογένεια αποτελούν πρότυπο συμπεριφοράς για το παιδί. Για παράδειγμα, όταν το παιδί μεγαλώνει σε ένα βίαιο περιβάλλον εξοικειώνεται με αυτό και το αναπαράγει φυσικά και αυθόρμητα στην ενήλικη ζωή. Επίσης η σχέση μεταξύ των γονέων αποτελεί πρότυπο σχέσης μεταξύ των δύο φύλων. Δηλαδή, όταν ο πατέρας χρησιμοποιεί συνεχώς λεκτική βία απέναντι στην μητέρα, το παιδί (είτε αγόρι, είτε κορίτσι) αντιλαμβάνεται ότι ο άντρας είναι φυσιολογικό να μιλάει άσχημα στην γυναίκα και η γυναίκα με την σειρά της είναι φυσικό να το δέχεται. Το ίδιο ισχύει φυσικά και στην αντίθετη περίπτωση όπου η μητέρα μπορεί να υποτιμά συνέχεια τον πατέρα.

Βασική προϋπόθεση για να επιτευχθεί μία λειτουργική σχέση, όπου τα μέλη της οικογένειας καταφέρνουν να αντιμετωπίσουν δυσκολίες και να επιλύσουν τις διαφωνίες τους, είναι η επικοινωνία. Η επικοινωνία μπορεί να είναι είτε λεκτική (λέξεις) είτε μη λεκτική (χειρονομίες, στάση του σώματος, σιωπή, βλέμμα, ένταση φωνής). Για να υπάρξει σωστή και ουσιαστική επικοινωνία είναι ανάγκη η λεκτική και η μη λεκτική επικοινωνία να συνυπάρχουν μεταξύ τους. Δηλαδή, όταν λέμε σε κάποιον ότι τον ακούμε, αυτό θα πρέπει να το δείχνουμε και με το σώμα μας.

Όσο καλύτερη είναι η επικοινωνία μεταξύ των μελών τόσο περισσότερο ικανοποιούνται οι ανάγκες τους μέσα στην οικογένεια και οι σχέσεις είναι λειτουργικές! Η επικοινωνία βασίζεται στον σεβασμό. Οι γονείς και τα παιδιά είναι απαραίτητο να επιτρέπουν ο ένας στον άλλον να εκφράσει τα συναισθήματα του και τις πεποιθήσεις του, ειλικρινά και χωρίς τον φόβο απόρριψης.

Πολύ σημαντικός σε μία οικογένεια είναι ο ρόλος των γονέων, ο οποίος είναι πολύ δύσκολος και πολύ απαιτητικός. Οι γονείς παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού και έχει ανάγκη την παρουσία και των δύο. Σε μία οικογένεια η μητέρα μπορεί να αναλαμβάνει διαφορετικό ρόλο από τον πατέρα αλλά πάντα με βάση τις ανάγκες και το πρόγραμμα και όχι το φύλο τους. Πολλές φορές οι γονείς δεν ασχολούνται με ορισμένες ανάγκες του παιδιού καθώς θεωρούν ότι είναι κομμάτι του άλλου γονέα. Πολύ συχνά ακούγεται η φράση «δεν ξέρω με αυτά ασχολείται η γυναίκα μου». Στην πραγματικότητα, είναι ευθύνη και των δύο οτιδήποτε έχει να κάνει με την διαπαιδαγώγηση του παιδιού και το παιδί έχει ανάγκη να νιώθει συναισθηματικά παρών και τους δύο γονείς.

Συναισθηματικά παρών γονέας είναι αυτός ο οποίος δεν βρίσκεται εκεί μόνο σωματικά, αλλά και συναισθηματικά. Είναι αυτός που ενδιαφέρεται και συμμετέχει στην καθημερινότητα του παιδιού, διαθέτει χρόνο για συζήτηση και παιχνίδι και δεν μεταθέτει τις ευθύνες για την απουσία του στον ελάχιστο χρόνο ή στην εργασία του. Έτσι το παιδί νιώθει ασφάλεια, καλύπτονται οι ανάγκες του και έχει αυτοπεποίθηση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα στην ενήλικη ζωή του να μην φοβάται την εγκατάλειψη και να συνάπτει σχέσεις που του προσφέρουν εμπιστοσύνη και συναισθηματική ασφάλεια.

Με λίγα λόγια, η φράση λειτουργικές σχέσεις στην οικογένεια δεν σημαίνει έλλειψη δυσκολιών. Αντιθέτως σημαίνει ύπαρξη ουσιαστικής επικοινωνίας, αναγνώριση του ρόλου του κάθε μέλους καθώς και η συναισθηματική παρουσία του.

Μαστροθανάση Ελένη